

annan handling som helst, och hvars värde står framför mången krigisk bragd, blifvit utfördt af svenske män, må man hoppas att ett rättvist erkännande måtte komma dessa till del från deras landsmäns sida, som måste känna sig hedrade genom dem; och det är under denna förutsättning och med denna förhoppning jag vågar vördsamt hemställa,

att Riksdagen, såsom en gärd af erkännande för det utmärkta sätt, hvarpå löjtnanten vid Kongl. flottan A. A. L. Palander, såsom befälhafvare på ångaren Vega, ledt dess äfventyrliga färd längs Asiens norra kust, ville tilldela honom ett årligt anslag af 4,000 kronor att från och med detta års början till honom under hans återstående lifstid utgå från den allmänna indragningsstaten.

Stockholm den 27 Januari 1880.

C. G. Lindmark.

N:o 95.

Af Herr C. J. Svensén: Angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till ombildning af Telegrafverket enligt vissa uppgifna grunder.

Under de sistförflutna åren har det visat sig att inom det svenska telegrafverket inkomster och utgifter ej gå ihop under de nu gällande portosatserna, sedan telegraferingen till följd af den tryckta affärsställningen aftagit. Den härigenom uppkomna bristen i telegrafverkets stat har man tänkt sig böra fyllas antingen genom tillskott af statsmedel eller höjning af telegraphportot.

Ingendera utvägen är af det slag som en vis finanspolitik gerna vidtager. Att begära tillskott af statsmedel är ej godt i en tid då statsbrist är för handen. Ej bättre är en höjning af telegramportot, som naturligen skulle leda till en motsvarande stockning i telegramvexlingen, hvilken till och med kunde blifva så stor, att den beräknade stegringen i inkomster aldeles uteblefve. Icke för ty har nu telegrafstyrelsen till regeringen ingått med förslag till en förändring i sagda porto, hvilken i allt väsentligt torde utgöra en förhöjning.

Då emellertid hela vår tids sträfvan går ut på att främja och ej att hämma samfärdseln och den allmänna rörelsen, för hvilken telegrafen ej minst i vårt land utgör ett af de mäktigaste befordringsmedlen, så torde böra tillses, om ej något annat medel finnes att åtminstone för framtiden afhjelpa den öfverklagade olägenheten. En mogen pröfning bör visa, att detta medel ligger i en förenklad organisation af telegrafverket och i de besparingar som deraf böra följa.

Redan för åratal tillbaka har förslag varit å bane att förena post- och telegrafverken under gemensam styrelse. Post och telegraf äro i sjelfva verket blott två sidor af samma sak, och det borde därför lända till en väsentlig förenkling, om de båda verken sammansloges. Tyska riket, som under den snillrike generalpostmästaren Stephans ledning går främst på reformernas bana i allt hvad som rör post- och telegrafväsendet, har redan med stor fördel genomfört denna förening, hvarigenom ej så obetydlig besparing vunnits. Då ej ens det stora tyska väldet, med en befolkning tio gånger större än Sveriges och ett post- och telegrafväsende i förhållande derefter, ansett sig ha råd att hålla dubbel styrelse för dessa verk, synes det som äfven vårt fattiga land ej borde dröja längre med att afstå från en så kostbar ståt.

Denna förening bör dock ej stanna vid styrelserna, utan kan med fördel utsträckas så långt ned som möjligt inom de båda verken. Genom sammanslagning af telegraf- och poststationerna på så många ställen som läte sig göra, skulle en ganska betydande del af personalen kunna indragas, till stor besparing för statsverket och utan olägenhet för den korresponderande allmänheten. Denna inskränkning af personalen kunde ännu ytterligare fullföljas, om vid en del jernvägsstationer telegraf- och posttjänsterna, eller ock endera, uppdroges åt stationsinspektorerne.

Äfven oafsedt en förening af telegraf- och posttjänsten, torde en ej obetydlig minskning af telegrafpersonalen utan skada kunna gå för sig. Erfarenheten har visat, att telegraftjänstemännen ofta ha rätt mycken tid till öfvers för enskilda uppdrag och under tiden låta tjänsten skötas af extra biträden mot en jemförelsevis ringa ersättning. Klan-

dret härför drabbar naturligtvis icke tjänstemännen sjelfve, som endast göra sig tillgodo en dem medgifven rättighet, utan det system, som i allt för stor utsträckning medgifvit en dylik rättighet. Men saken är af den beskaffenhet, att det förtjenar noga tillses, huruvida den telegraf-tjänstemännen ålagda tjänstgöringstiden kan utsträckas och deras antal till följd deraf minskas.

Huruvida det i allmänhet är lämpligare att inskränka telegrafpersonalens antal eller nedsätta dess löner, är här ej stället att inlåta sig på, liksom det väl i det hela torde vara lämpligast att öfverlåta utredandet af frågans detaljer åt sakkunnige fackmän. Men äfven bredvid en minskning i antalet bör i viss mån en minskning af lönerna kunna ega rum. Lönen för statens tjänst bör, liksom priset å allt annat arbete, rättas efter förhållandet emellan tillgång och efterfrågan på dugliga sökande. Men nu är det känd sak, att qvinnor, som besitta den härför nödiga grund af allmänbildning, kunna sköta telegraftjänster på ett fullt lika tillfredsställande sätt som män, men med vida mindre löneanspråk än desse. Kändt är ock, att telegrafverket för närvarande är så öfverlupet af qvinliga telegrafistelever, att det nödgats vägra att vidare mottaga flera dylika i brist på platser. En så stark tillströmning till detta arbetsfält skulle naturligtvis icke komma i fråga, om ej löneförhållandena derstädes ansåges synnerligen gynsamma. Om alltså hela telegrafverket, med undantag för sjelfva de ledande platserna, öfverlåtes åt qvinlig personal, bör denna i allmänhet kunna tjänstgöra mot ej obetydligt lägre aflöning än den nuvarande manliga personalen, hvarigenom en väsentlig besparing skulle vinnas.

Frågan om telegrafverkets ombildning är tillräckligt omfattande för att kräfvä en noggrann utredning innan den löses. Men sedan förhållandena så utvecklats sig, att brist uppstått i telegrafverkets stat, har frågan blifvit så trängande, att dess lösning svårligen kan vidare uppskjutas.

Alltså föreslår jag,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t begära, det Kongl. Maj:t måtte låta utarbета och inför Riksdagen framlägga förslag till telegrafverkets ombildning enligt följande grunder:

- 1:o. Telegrafverket förenas med postverket under en gemensam styrelse;
- 2:o. Telegraf- och poststationerna sammanslås öfver

allt, der sådant utan men för den allmänna rörelsen låter sig göra;

3:o. Telegrafpersonalens arbetstid utsträcker, der så ske kan, och deras antal minskas;

4:o. Hela telegraftjensten, utom erforderliga styrelse- och kontrollantbefattningar, öfverlemnas åt qvinlig personal mot minskad aflöning.

Stockholm i Januari 1880.

C. J. Svensén.

N:o 96.

Af Herr C. J. Svensén: Om försäljning af vissa Kronans hemman och lägenheter samt om dispositionen af de härigenom uppkommande medel.

På enahanda grunder, som, för försäljning af statens domäner, under förutgångna tre riksdagar af mig angifvits, senast i motion N:o 5 vid 1879 års riksdag, föreslår jag att Riksdagen för sin del ville besluta,

att de Kronans hemman och lägenheter, hvilkas bibehållande åt Kronan icke på grund af särskild anledning påkallas, och hvilka vid anställd arrendevärdering beräknats icke kunna lemna högre arrendeavgift än 1,000 kronor årligen, må på enahanda vilkor, som i Kammarkollegii cirkulär den 14 Augusti 1874 rörande försäljning af vissa kronolägenheter föreskrifvas, å offentlig auktion försäljas, samt